

Шинкар В. А.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Ужгородського національного університету*

Рошко С. М.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Ужгородського національного університету*

Shynkar Viktor

*Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer at Department of International Relations
Uzhhorod National University*

Roshko Svitlana

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of International Economic Relations
Uzhhorod National University*

УКРАЇНА В УМОВАХ ПОЛІТЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Анотація. У статті аналізуються сучасні політекономічні проблеми і перспективи розвитку нашої країни у трансформаційний період. Основним вектором подальшого розвитку Україна вибрала інтеграцію з Європейським Союзом. Такий вибір закріплений у Конституції. Автори статті розглядають основні напрями реформування української економіки. Здійснено функціональний аналіз основних елементів макроекономічної політики, без вирішення яких неможливі проведення ефективних економічних реформ і трансформація України у структури ЄС. Виокремлено певні економіко-правові чинники, які стимулюють або стримують потенціал Угоди про асоціацію Україна – ЄС. Усі завдання політекономічної трансформації Україна повинна вирішувати в умовах нестійкого розвитку світової економіки, запобігання коронавірусній хворобі COVID-19, російській військовій агресії.

Ключові слова: Європейський Союз, митні тарифи, вільна економічна зона, інтеграція, ліберальна ідеологія, конкуренція, свобода економічного вибору, Угода про асоціацію між Україною та ЄС.

Вступ та постановка проблеми. Трансформація України до «цивілізованої» ринкової системи передбачає реалізацію низки важливих принципів. Будь-які ринкові реформи в суспільстві розпочинаються із захисту прав приватної власності. А це передбачає існування незалежної професійної судової системи. Незахищеність приватної власності унеможливує подальші ринкові реформи. У цьому питанні в Україні існує багато невирішених проблем.

Функціональний зв'язок із приватною власністю має свобода підприємництва і вибору. Реалізація цього принципу є надзвичайно актуальною для України з погляду вирішення проблем корупційності нашого суспільства. Основним джерелом корупції вважається втручання держави в економіку, залежність її від свавілля конкретних осіб. Визначальним чинником у боротьбі з корупцією вважається створення дійсно вільної економіки. Реалізація цього принципу передбачає значні зміни у законодавчій системі України.

Свобода вибору служить основою для конкуренції, або економічного змагання, як корінної властивості ринкової системи. В Україні більшість ринків монополізовано. А там, де немає конкуренції, з'являється корупція. В Україні повинні бути створені умови для реалізації конкурентного середовища.

Основним координуючим механізмом ринкової організації виробництва є система ціноутворення, яка відіграє роль основної організуючої сили і впливає на поведінку людей. Така система може діяти тільки у конкурентному середовищі і не передбачає активного державного втручання у ціноутворення. У реалізації цього принципу мають місце неефективні дії українського уряду.

Перспективи європейської інтеграції України вимагають поглибленого аналізу і порівняння законодавчо-правових, економічних, соціальних та інших вимірів нашої країни з партнерами ЄС, а також оцінки їх відповідності євроінтеграційним принципам. Об'єктивний аналіз відповідності є однаково актуальним як для України, так і для Європейського Співтовариства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Європейська політекономічна трансформація України – надзвичайно складна проблема. Окремі її аспекти аналізували такі відомі економісти, як: Т.О. Панфілова (конвергенція та диверсифікація сфери державних фінансів країн – членів ЄС та України) [1], О.Л. Попова (новації спільної аграрної політики ЄС у програмному періоді 2021–2027 рр.) [2], Б.М. Данилишин, Є.В. Степанюк (необхідні кроки для розвитку економіки та банківського сектору в період коронакризи та після її завершення) [3], Є. Редзюк (глобальні виклики та економічні шоки для України та країн ЄС) [4] та ін.

Метою даної роботи є розроблення теоретичних, методологічних положень і практичних рекомендацій щодо проведення політекономічних трансформацій в Україні, які сприятимуть інтеграції нашої країни до Європейського Союзу. Окремого аналізу заслуговує питання реалізації Угоди про асоціацію і Поглиблену і всеохоплюючу зону вільної торгівлі (ПВЗТ) між Україною та ЄС.

Результати дослідження. Позитивний тренд, який мав місце у соціально-економічному розвитку України у попередні роки, змінився на негативну динаміку. На початку 2020 р., по суті, розпочалася світова економічна рецесія, яка була доповнена пандемічною коронавірусною хворобою COVID-19. Результатом цього стало уповільнення еко-

номічного розвитку, зміна його векторів. Зокрема, у світі скорочуються цілі сектори економіки: транзитні перевезення, туризм, малий бізнес тощо. В Україні за 2020 р. ВВП зменшився на 4%. Це менше, ніж передбачали експерти в попередніх прогнозах і значно менше, ніж у сусідніх країнах (Угорщина, Словаччина тощо) [5].

У період світової економічної кризи потерпають практично всі країни. Однак ступінь негативного впливу на економіку високорозвинутих і слаборозвинутих країн проявляється по-різному. Чим складніша кінцева продукція, тим більше виробників беруть участь у її створенні. Це один із важливих елементів сучасної світової глобалізації. Україна виробляє і продає на зовнішньому ринку переважно продукцію з низькою доданою вартістю (товари первинної металургії, сільського господарства, хімії), які досить слабо вмонтовані в міжнародні коопераційні зв'язки. Окрім того, вагома частка сільського господарства у ВВП країни і тіншового бізнесу гарантувала продовольчу безпеку. Велике, по суті, монополічне, виробництво не зупинялося навіть у період локдаунів. Тому недоліки нашої економіки у фазі кризи стали певною подушкою безпеки для України.

Побіжний аналіз табл. 1 свідчить, що динаміка основних макроекономічних показників України за останні чотири роки (окрім 2020 р.) мала переважно позитивну динаміку. Фактичні показники за 2020 р. відхилялися від прогнозованих у бік поліпшення макроекономічної ситуації. Особливо це стосується темпів приросту споживчих цін, середньомісячної заробітної плати, обмінного курсу гривні. Однак найгірша ситуація мала місце у проведенні інвестиційної політики. Так, показник валового нагромадження основного капіталу (ВНОК) 2020 р. продемонстрував скорочення на 24,4% проти зростання на 11,7% у 2019 р. [5]. Як ми зазначали раніше, така ситуація зумовлена невиконанням Конституції України (ст. 41) про захист прав приватної власності. І причиною цього є недореформування правоохоронних інституцій. І тут потрібно звернути увагу на ідеї сучасного інституціоналізму, які стверджують, що для успішного розвитку країни потрібні не лише традиційні види ресурсів (земля, праця, капітал), а й побудована ефективна модель, в основі якої лежать створені інституції. Прикладом такого підходу можуть бути бідні на природні ресурси країни: Японія, Південна Корея, Сінгапур тощо.

В Україні ринки, особливо інвестиційні, монополізовані. А там, де немає конкуренції, відсутня свобода ведення бізнесу, виникають деформовані неринкові ціни, корупція. 127-е місце зі 178 посіла наша країна у рейтингу економічної свободи у 2020 р. [7]. У цьому ж році у світовому Індексі сприйняття корупції Україна посіла 117-е місце з-поміж 180 країн. За даними МВФ, корупція обходить нашу країну у 2% економічного зростання [8].

У розвинутих країнах проблемами створення конкурентного ринкового середовища опікуються антимонопольні органи. В Україні АМКУ має майже 30-літню історію. Однак значних досягнень у захисті конкуренції це відомство не має. Навпаки, за останні десятиріччя деякі ринки стали ще більш монополізованими. Причинами такого стану справ в Україні є досить лояльне національне законодавство, яке на відміну від законодавства інших країн зокрема США, не передбачає кримінальної відповідальності за найбільш «небезпечне» порушення – картельну змову та брак чітких зрозумілих правових норм щодо застосування окремих процедур, наприклад примусовий поділ.

Для побудови ефективної ринкової економіки, розвитку бізнесу, який реально працює, та в інтересах добробуту громадян необхідно реформувати АМКУ й антимонопольне законодавство. Це питання потребує швидкого вирішення. Основні напрями такої роботи повинні бути скоординовані, насамперед, із законодавством країн Євросоюзу.

У березні 2021 р. урядом України затверджено Національну економічну стратегію – 2030. Деякі напрями цієї стратегії почали втілюватися у життя.

1. Створення бюро економічної безпеки. Діяльність СБУ й інших правоохоронних органів буде переформатовано.

2. Розблокування великої приватизації. Про актуальність цього кроку свідчить той факт, що збитки найбільших 15 державних підприємств сягнули 42 млрд грн за результатами 2020 р. [9].

3. Уведення податкових стимулів для проєктів зі значними інвестиціями. Згідно із Законом № 1294-IX, до 1 січня 2035 р. від оподаткування ввізним митом звільняється обладнання для реалізації важливих інвестиційних проєктів [10].

4. Цифровізація національної економіки. Зокрема, оновлення рамкового закону про «Дія City», затвердження юридичного статусу електронних паспортів. За розрахунками Міністерства цифрової трансформації, забезпечення цифровізації національної економіки призведе до додаткового зростання ВВП України на 4% [11].

5. Ухвалення за основу пакета законопроектів про «податкову амністію». Для України це дуже важливо, тому що щорічно вартість капіталу, виведеного в офшорні зони, за різними оцінками, становить понад 10 млрд дол. [10].

Із 1 липня 2021 р. в Україні має повноцінно запрацювати ринок землі. Громадяни отримають право на умовах прозорості та чесності розпоряджатися своїми земельними ділянками сільськогосподарського призначення. Відкриття земельного ринку автоматично збільшить обсяги іпотечного кредитування, адже сільськогосподарські ділянки стануть оптимальною заставою для банків. Це, своєю чергою, сприятиме розвитку малих і середніх агропідприємств. А кредитні кошти вони зможуть витра-

Таблиця 1

Головні економічні показники України за 2020 р. [6]

Показники	2017	2018	2019	2020		
	Рік	Рік	Рік	Прогноз до змін до бюджету	Фант	Відхилення
Номінальний ВВП, млрд грн	2983,9	3560,6	3974,6	3985,5	н/д	х
ВВП реальний, темп зростання %	2,5	3,4	3,2	- 4,8	- 4,0	0,8
Темпи приросту споживчих цін	13,7	9,8	4,1	11,6	5,0	- 6,6
Середньомісячна заробітна плата	7104	8865	10497	10706	11591	885
Зміна експорту товарів і послуг у % до попереднього року	17,1	9,8	7,4	- 5,5	- 4,9	0,9
Зміна імпорту товарів і послуг у % до попереднього року	19,2	12,8	7,8	- 10,0	- 18,1	- 8,1
Припущення прогнозу: обмінний курс: гривень до долара США (середній)	26,6	27,2	25,8	30	27,0	- 3,0

тити на купівлю обладнання та заходи, спрямовані на підвищення ефективності виробництва.

Окрім того, остаточно зняття мораторію на землю (1 січня 2024 р.) стимулюватиме подальший розвиток агробізнесу, який за роки незалежності став однією з провідних галузей економіки. Вільний ринок дасть змогу змінити структуру сільськогосподарського виробництва та замість традиційних культур пропонуватиме продукцію з високою доданою вартістю. Повноцінний ринок землі дасть змогу розпочати процес реформування всього українського АПК, який перебуває у стані кризи. У 2020 р. обсяги виробництва вперше за багато років зменшилися на 11,5%. А за три місяці 2021 р. – на 10,8%. 2020 р. для АПК став роком глибокої інвестиційної кризи. Капіталовкладення тут становили лише 53,3% від показника 2019 р. Інвестиційний спад в АПК глибший, аніж в інших галузях реального сектору. Держава повідомляє, що середні ціни продажу аграрної продукції за січень-березень 2021 р. порівняно з попереднім періодом минулого року зросли на 65,1%, зокрема продукції тваринництва – на 23%, рослинництва – на 73,8% [12]. Таке зростання цін повинно підвищити рентабельність сільського господарства. Однак цього не відбулося. Основною причиною такої ситуації є технологічна відсталість українського АПК, який експортує агропродукцію з низькою доданою вартістю. У 2020 р. Україна експортувала агропродукцію на 6,7 млрд дол., а імпортувала – на 6,9 млрд дол., зокрема імпорт продукції тваринництва зріс удвічі, а молочних продуктів – в 1,7 рази (загалом на 300 млн дол.) [12].

Трансформація українського суспільства у «цивілізовані» європейські і світові структури передбачає реформування екологічної ситуації в Україні. 22–23 квітня 2021 рр. відбувся організований за ініціативою президента США Джо Байдена глобальний онлайн-саміт із питань клімату. Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерреш у своєму виступі, зокрема, наголосив: «Ми стоїмо на краю прірви. Кожна країна повинна конкретизувати цілі, які покращать екологічну ситуацію» [13]. Україна в Європі відноситься до числа найбільш проблемних країн у плані поліпшення екології. У нашій країні мають місце численні приклади вирубки карпатських лісів, пошкодження природних комплексів через незаконний видобуток бурштину, забудови паркових зон житловими та торговельними об'єктами тощо. Зрозуміло, що мають місце й окремі позитивні приклади з поліпшення навколишнього середовища. Наприклад, найбільший іноземний інвестор в Україні – компанія «Арселор Міттал» розпочав спеціальну програму «Сталевий мільярд», що передбачає вкладення майже мільярда доларів в економічну модернізацію виробництва сталі у Кривому Розі [14].

Позитивним також слід уважати відновлення роботи міжвідомчої групи з питань координації наслідків зміни клімату в межах ініціативи комісії «Європейський зелений курс» [15].

У 2021 р. Україна та Євросоюз розпочали всеосяжний перегляд Угоди про асоціацію і зону вільної торгівлі. Кожне семиріччя підписанти мають право на перегляд її основних положень (27 червня 2014 р. була підписана Угода). Започатковано консультації з ЄС щодо перегляду параметрів зони вільної торгівлі. Україна має великий інтерес до збільшення експортних квот української продукції (насамперед аграрної) на ринки Євросоюзу. Оновлена Угода має відповідати інтересам бізнесу, громадян України та ЄС.

Розпочато діалог з Євросоюзом щодо застосування механізму вуглецевого коригування імпорту (СВАМ) для мінімізації його впливу на двосторонню торгівлю. Україну визначено у Водневій стратегії ЄС одним із ключових партнерів із виробництва та постачання водню [16]. Укра-

їна веде з Євросоюзом переговори щодо дослідження інновацій «Горизонт Європа» (2021–2027 рр.). Завдяки участі у цій програмі українські проекти залучили 43,95 млн євро [17]. Готується до підписання угода про спільний авіаційний простір. Український уряд працює над пришвидшенням роботи з приєднання України до енергосистеми ЄС ENTSO-E, яка запланована на 2023 р. [18].

Продовжується робота стосовно однієї з найбільш важливих для економіки України проблем – угоди АСАА («промисловий безвіз»). Йдеться про визнання еквівалентності української системи регулювання та оцінки відповідності європейській, що дало б змогу виробникам промислової продукції отримувати необхідні сертифікати в Україні. Сьогодні потрібно здійснювати пошук офіційного представника (резидента Євросоюзу), який може надати цей сертифікат. Результати попередньої оцінки ЄС щодо відповідності та прийнятності українських промислових товарів вимогам Євросоюзу виявили прогрес у запровадженні європейських стандартів Україною. Зокрема, експерти проаналізували понад 80 українських законодавчих актів. Їхні висновки вказують на позитивні тенденції у гармонізації українського законодавства з основними положеннями ЄС [19].

У березні 2021 р. відбулося офіційне відкриття проекту Європейського Союзу Twinning для НБУ, який реалізуватимуть партнери з Національного банку Польщі та Банку Литви. Його мета – надати допомогу НБУ в увпровадженні Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Проект фінансують коштом ЄС у розмірі мільйона євро [20].

Зрозуміло, що події останніх років негативно вплинули на економіку України. Йдеться про світову економічну рецесію та пандемію COVID-19, воєнну агресію з боку Російської Федерації, проблеми у проведенні економічних реформ тощо. Слід виходити з того, що наявність в Угоді про асоціацію Україна – ЄС розділу про форсмажорні обставини значно спростить дії договірних сторін у неординарних ситуаціях, які мають місце сьогодні і можуть виникати у майбутньому.

Практичне вирішення завдань євроінтеграційної політики України і напрями її входження в інтеграційний простір ЄС потребують аналізу численних викликів, які протягом тривалого часу мають місце в інституційному реформуванні не лише нашої країни, а й Євросоюзу.

Висновки. У євроінтеграційних процесах повинно бути усвідомлення того, що існують об'єктивні проблеми і суперечності не лише в Україні, а й у країнах Євросоюзу. У ЄС існує офіційне визнання системної кризи об'єднання і невідворотності його реформ. Тому політичні й економічні реформи, які проводяться в Україні, повинні бути скоординовані зі змінами, що відбуваються в ЄС.

В Україні в силу специфіки економіки перехідного періоду економічна роль держави зростає. А із завершенням перехідного періоду, коли ринкові механізми запрацюють на повну силу, роль держави в економічному житті нашої країни послаблюватиметься. Сьогодні поглиблення ринкової трансформації економіки потребує утвердження нормативно-правової бази, завершення процесу формування в країні ефективної ринкової інфраструктури, підготовки кадрів, здатних працювати у нових умовах. Важливими також у цьому плані є зміцнення інституту приватної власності, захист національного капіталу, стимулювання підприємництва, малого бізнесу.

Перспективою подальших наукових досліджень у цьому напрямі може бути аналіз проблем, пов'язаних із виходом світової економіки з рецесії та пандемії COVID-19, формування в Україні макроекономічної політики в післякризовий період.

Список використаних джерел:

1. Панфілова Т.О. Конвергенція та диверсифікація сфери державних фінансів країн – членів ЄС і України. *Економіка України*. 2020. № 7. С. 108–120.
2. Попова О.Л. Новації Спільної аграрної політики ЄС у програмному періоді 2021–2027 рр. *Економіка України*. 2020. № 6. С. 85–93.
3. Данилишин Б.М., Степанюк Є.В. Необхідні кроки для розвитку економіки та банківського сектору України в період коронакризи та після її завершення. *Економіка України*. 2021. № 1. С. 3–24.
4. Редзюк С. Глобальні виклики та економічні шоки для України та країн ЄС. *Економіст*. 2020. № 3. С. 11–14.
5. Колобакин В. Коронавірус і економіка. *Урядовий кур'єр*. 2020. № 90. С. 4.
6. Головні економічні показники України за 2020 рік (за даними НБУ та Мінфіну). *Економіст*. 2021. № 2. С. 7.
7. Цифра дня. *Урядовий кур'єр*. 2021. № 45. С. 1.
8. Ясинчук Л. Ще одна ідея, як побороти олігархію в Україні. *Експрес*. 2021. № 11. С. 6.
9. Корпоративне управління. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2021/06/5/674676/> (дата звернення: 10.06.2021).
10. Малолеткова О. Національна економічна стратегія-2030 уже втілюється в життя. *Урядовий кур'єр*. 2021. № 65. С. 3.
11. Цифра дня. *Урядовий кур'єр*. 2021. № 23. С. 1.
12. Фалько Я. Цифри: погані, добрі та злі. *Голос України*. 2021. № 92. С. 17.
13. Глобальний онлайн-саміт із питань клімату. *Економіст*. 2021. № 4. С. 23.
14. Відділ новин. «Сталевий мільярд» Арселора. *Урядовий кур'єр*. 2021. № 73. С. 2.
15. Шмигаль Д. Світовий банк гарантує підтримку. *Урядовий кур'єр*. 2021. № 73. С. 2.
16. П'ять досягнень у напрямі ЄС і НАТО. *Урядовий кур'єр*. 2021. № 46. С. 2.
17. Наукова співпраця з ЄС триватиме. *Урядовий кур'єр*. 2021. № 63. С. 1.
18. Партнерство. Світовий банк гарантує підтримку. *Урядовий кур'єр*. 2021. № 73. С. 2.
19. «Промисловий безвіз»: в ЄС підготували попередній звіт і рекомендації Україні. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2021/06/2/674566/> (дата звернення: 10.06.2021).
20. Лагідна М. Центробанки Польщі та Литви допоможуть НБУ імплемувати Угоду про асоціацію з ЄС. *Урядовий кур'єр*. 2021. № 47. С. 3.

References:

1. Panfilova T.O. (2020) Konverhentsiia ta dyversyfikatsiia sfery derzhavnykh finansiv krain-chleniv YeS i Ukrainy [Convergence and diversification of public finance in the EU member states and Ukraine]. *Economy of Ukraine*. NAS of Ukraine, IEP, no. 7, pp. 108–120.
2. Popova O.L. (2020) Novatsii Spilnoi ahrarnoi polityky YeS u prohrannomu periodi 2021–2027 rr. [Innovations in the EU Common Agricultural Policy in the program period 2021–2027]. *Economy of Ukraine*. NAS of Ukraine, IEP, no. 6, pp.85–93.
3. Danylyshyn B.M., Stepaniuk Ye.V. (2021) Neobkhidni kroky dlia rozvytku ekonomiky ta bankivskoho sektoru Ukrainy v period koronokryzy ta pislia yii zavershennia [Necessary steps for the development of the economy and the banking sector of Ukraine during the coronavirus crisis and after its completion]. *Economy of Ukraine*. NAS of Ukraine, IEP, no. 1, pp. 3–24.
4. Redziuk Ye. (2020) Hlobalni vyklyky ta ekonomichni shoky dlia Ukrainy ta krain YeS [Global challenges and economic shocks for Ukraine and the EU countries]. *Economist*, no. 3, pp. 11–14.
5. Koliubakin V. (2020) Koronavirus i ekonomika [Coronavirus and the economy]. *Government courier*, no. 90, p. 4.
6. Holovni ekonomichni pokaznyky Ukrainy za 2020 rik (za danymy NBU ta Minfinu) (2021) [The main economic indicators of Ukraine in 2020 (according to the NBU and the Ministry of Finance)]. *Economist*, no. 2, p. 7.
7. Tsyfra dnia (2021) [Number of the day]. *Government courier*, no. 45, p. 1.
8. Yasynchuk L. (2021) Shche odna ideia, yak poboroty oliharkhiu v Ukraini [Another idea of how to overcome the oligarchy in Ukraine]. *Express*, no. 11, p. 6.
9. Korporatyvne upravlinnia [Corporate governance]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/publications/2021/06/5/674676/> (accessed 10 June 2021).
10. Malolietkova O. (2021) Natsionalna ekonomichna stratehiia-2030 uzhe vtliuietsia v zhyttia [The National Economic Strategy-2030 is already being implemented]. *Government courier*, no. 65, p. 3.
11. Tsyfra dnia (2021) [Number of the day]. *Government courier*, no. 23, p. 1.
12. Falko Ya. (2021) Tsyfry: pohani, dobri ta zli [Figures: bad, good and evil]. *Voice of Ukraine*, no. 92, p. 17.
13. Hlobalnyi onlain-samit z pytan klimatu (2021) [Global Online Climate Summit]. *Economist*, no. 4, p. 23.
14. Viddil novyn. (2021) «Stalevyi miliard» Arselora [Newsroom. Arcelor's "Steel Billion"]. *Government courier*, no. 73, p. 2.
15. Shmyhal D. (2021) Svitovyi bank harantuie pidtrymku [World Bank guarantees support]. *Government courier*, no. 73, p. 2.
16. Piat dosiahnen u napriami YeS i NATO (2021) [Five achievements towards the EU and NATO]. *Government courier*, no. 46, p. 2.
17. Naukova spivpratsia z YeS tryvatyme (2021) [Scientific cooperation with the EU will continue]. *Government courier*, no. 63, p. 1.
18. Partnerstvo. Svitovyi bank harantuie pidtrymku (2021) [Partnership. The World Bank guarantees support]. *Government courier*, no. 73, p. 2.
19. «Promyslovyi bezviz»: v YeS pidhotuvaly poperednii zvit i rekomendatsii Ukraini [«Industrial visa-free»: the EU has prepared a preliminary report and recommendations of Ukraine]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/news/2021/06/2/674566/> (accessed 10 June 2021).
20. Lahidna M. (2021) Tsentrobanky Polshchi ta Lytvy dopomozhut NBU implementuvaty Uhodu pro asotsiatsiiu z YeS. Uriadovyi kurier [Central banks of Poland and Lithuania will help the NBU to implement the Association Agreement with the EU]. *Government courier*, no. 47, p. 3.

УКРАИНА В УСЛОВИЯХ ПОЛИТЭКОНОМИЧЕСКИХ ТРАНСФОРМАЦИЙ

Аннотация. В статье анализируются современные политэкономические проблемы и перспективы развития нашей страны в трансформационный период. Основным вектором дальнейшего развития Украина выбрала интеграцию с Европейским Союзом. Такой выбор закреплен в Конституции. Авторы статьи рассматривают основные направления реформирования украинской экономики. Осуществлен функциональный анализ основных элементов макроэкономической политики, без решения которых невозможны проведение эффективных экономических реформ и трансформация Украины в структуры ЕС. Выделены определенные экономико-правовые факторы, которые стимулируют или сдерживают потенциал Соглашения об ассоциации Украина – ЕС. Все задания политэкономической трансформации Украина должна решать в условиях неустойчивого развития мировой экономики, предотвращения коронавирусной болезни COVID-19, российской военной агрессии.

Ключевые слова: Европейский Союз, таможенные тарифы, свободная экономическая зона, интеграция, либеральная идеология, конкуренция, свобода экономического выбора, Соглашение об ассоциации между Украиной и ЕС.

UKRAINE IN THE CONDITIONS OF POLITICAL AND ECONOMIC TRANSFORMATIONS

Summary. The prospects for Ukraine's European integration require in-depth analysis and comparison of the legislative, economic, social and other dimensions of our country with the EU partners, as well as an assessment of their compliance with European integration principles. An objective analysis of compliance is equally relevant for both Ukraine and the European Community. The aim of the study is to develop theoretical, methodological provisions and practical recommendations for carrying out political and economic transformations in Ukraine, which will contribute to the integration of our country into the European Union. The scientific article provides a functional analysis of the main elements of macroeconomic policy, without the solution of which it is impossible to carry out effective economic reforms and the transformation of Ukraine into the EU structures, as well as methods of analysis and comparison are used while identifying certain economic and legal factors that stimulate or restrain the potential of the Association Agreement Ukraine – EU. To build an effective market economy in Ukraine, develop a business that really works, and in the interests of the welfare of citizens, it is necessary to reform AMKA and antimonopoly legislation. In March 2021, the Government of Ukraine approved the National Economic Strategy-2030. Several directions of this strategy began to be implemented. From July 1, 2021, the land market should fully start working in Ukraine. This, in turn, will contribute to the development of small and medium-sized agricultural enterprises. The transformation of Ukrainian society into «civilized» European and world structures also presupposes reforming the ecological situation in Ukraine. Work continues on one of the most important problems for the Ukrainian economy – the ACAA agreement («industrial visa-free»). A comprehensive solution to these problems will contribute to the practical solution of the tasks of Ukraine's European integration policy. The article analyzes modern political and economic problems and development prospects of our country during the transformation period. The authors of the article consider the main directions of reforming the Ukrainian economy in the context of the implementation of Ukraine's European integration course. All political and economic reforms, which are carried out in Ukraine, are guilty of being coordinated with changes, which are being introduced in the EU. The perishing of the market transformation of the Ukrainian economy requires the approval of a regulatory framework, the completion of the process of forming an effective market infrastructure in the country, training of personnel, building workers in new minds. We are also important in the whole plan for the establishment of the Institute of Private Power, for the protection of the national capital, for the stimulation of education, for small business.

Key words: European Union, customs duty, free economic zone, integration, liberal ideology, competition, freedom of economic choice, Association Agreement between the European Union and Ukraine.